

Ο Έμμισθος Δικηγόρος

Μάιος 2014

A. Ο ΕΜΜΙΣΘΟΣ ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΩΣ “GATEKEEPER”: ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΥΠΕΡ ΚΑΙ ΚΑΤΑ

1. Ο ρόλος του εμμίσθου δικηγόρου ως «**πυλωρού**» /«**θυροφύλακα**»: **gatekeeper**

2. «**Πυλωροί**» είναι οι επαγγελματίες , που εξαιτίας της ανεξαρτησίας της κρίσης τους, της «καλής φήμης» τους (“reputational capital”), της τεχνογνωσίας τους, της εμπειρίας τους και των αναλυτικών τους δεξιοτήτων, ανατίθεται η παρακολούθηση της συμμόρφωσης με πρότυπα, κανόνες και διαδικασίες

3. Ο έμμισθος δικηγόρος εκπροσωπεί αποκλειστικά τον πελάτη-εργοδότη του ή τάσσει τις υπηρεσίες του στην υπηρεσία των συμφερόντων της ολότητας; Πιστοποίηση προς την αγορά της νομιμότητας της λειτουργίας και των συναλλαγών πελάτη

4. **Διαφοροποίηση** εμμίσθων δικηγόρων από λοιπούς δικηγόρους:

(α) εκπροσώπηση κατά κύριο λόγο **προληπτικά**, δηλαδή πριν τη συνδρομή πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν την ευθύνη του πελάτη (για παράδειγμα, συλλογή στοιχείων για ενημέρωση εποπτικών αρχών ή οικοδόμηση του νομικού υποβάθρου των συναλλακτικών σχέσεων του πελάτη)

(β) **διαρκής και «συμβιωτική» σχέση με πελάτη, εποπτεία υποθέσεων** και δυνατότητα επιρροής πελάτη αναφορικά με τη συμμόρφωσή του με τη νομοθεσία (κυρίως ενόψει του de facto περιορισμού του ρόλου των «εξωτερικών» δικηγόρων σε νομική υποστήριξη στα πλαίσια επιλεγμένων συναλλαγών ή δικαστικών αγώνων)→ ο έμμισθος δικηγόρος αποκτά πλέον θέση “wise counselor”/ “statesman”

(γ) **πρόσβαση σε εσωτερικές πληροφορίες** του πελάτη, και μάλιστα σε διαρκή βάση

(δ) **διαχείριση των νομικών υποθέσεων** του πελάτη

5. ΟΜΩΣ: ο έμμισθος δικηγόρος (α) δεν διακρίνεται για την **ανεξαρτησία** του έναντι του πελάτη του (υπόκειται σε «αντίποινα» σε περίπτωση μη τήρησης της εταιρικής στρατηγικής του, έστω και αν αυτή δεν εναρμονίζεται με τη νομοθεσία) (β) δεν αναπτύσσει **προσωπική «καλή φήμη»**, αλλά αυτή συνδέεται αναπόσπαστα με την υπόσταση και την πορεία του εργοδότη του

B. I. ΤΑ ΤΙΘΕΜΕΝΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

1. Είναι ο έμμισθος δικηγόρος θεματοφύλακας των συμφερόντων αποκλειστικά του πελάτη του ή και των τρίτων;
2. Αποτελεί η ανάληψη εκ μέρους του πρωτοβουλιών για τη διασφάλιση της νομιμότητας υποχρέωση ή απλώς διακριτική ευχέρεια;
3. Απαιτείται για την ανάληψη πρωτοβουλιών εκ μέρους του δικηγόρου θετική γνώση της παραβατικής συμπεριφοράς του πελάτη του ή απλώς συνδρομή ενδείξεων περί αυτής;
4. Ενδείκνυται η ανάληψη πρωτοβουλιών μόνο σε υποθέσεις που χειρίζεται ο δικηγόρος ή και σε κάθε υπόθεση που αφορά τον πελάτη του;
5. Οι υποχρεώσεις ανακοίνωσης του δικηγόρου περιορίζονται στην εσωτερική διοικητική ιεραρχία του πελάτη τους ή απευθύνονται και προς τρίτους (εποπτικές αρχές);

B. II. ΟΙ ΠΡΩΙΜΕΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ «ΠΥΛΩΡΟΥ» ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ

1. ΗΠΑ: “Model Rules of Professional Conduct” (1981): εισαγωγή κανόνων στη θέση των αρχών
2. Έμμεση μετάθεση βάρους συμμόρφωσης με τη νομοθεσία στους εμμίσθους δικηγόρους εκδοτών κινητών αξιών και αναδόχων με την υποχρέωση διεξαγωγής «εύλογου νομικού ελέγχου» (“due diligence defense”) με σκοπό την παράκαμψη της ευθύνης της Securities Act 1933. Το «εύλογο» του ελέγχου και η νομολογία *Escott v. BarChris Construction Co.* (1968). Επαγγελματικός σκεπτικισμός, ανεξαρτησία έναντι του πελάτη, καθήκον έρευνας προς τους επενδυτές και υποχρέωση παραίτησης δικηγόρου όταν διακυβεύεται η επαγγελματική του ανεξαρτησία
3. Η θέση της Ομοσπονδιακής Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ: «όταν δικηγόρος με σημαντικές αρμοδιότητες αναφορικά με τη συμμόρφωση του πελάτη του με τις υποχρεώσεις ανακοίνωσης σύμφωνα με τους κανόνες κεφαλαιαγοράς *αντιλαμβάνεται* ότι ο πελάτης του *κατά τρόπο ουσιώδη και συνεχή* παραβαίνει τις υποχρεώσεις αυτές, η συνεχιζόμενη υποστήριξή του αποτελεί παράβαση των κανόνων επαγγελματικής δεοντολογίας, εκτός αν *αναλάβει άμεση πρωτοβουλία* με αντικείμενο τη συμμόρφωση του πελάτη του»
4. Σε τι όμως συνίσταται η «άμεση πρωτοβουλία»; (α) υποβολή αναφοράς στη διοίκηση του πελάτη (β) παραίτηση εμμίσθου δικηγόρου από τη θέση του ή (γ) ενημέρωση της αρμόδιας εποπτικής αρχής (κεφαλαιαγοράς, ανταγωνισμού, φορολογική, κλπ)
5. Σύγκρουση με την υποχρέωση εχεμύθειας του δικηγόρου έναντι του πελάτη του; Η σθεναρή στάση της Αμερικανικής Ένωσης Δικηγορικών Συλλόγων (ABA): «η υποχρέωση αποκάλυψης εμπιστευτικών πληροφοριών υφίσταται μόνο μετά από *στάθμιση του δημοσίου συμφέροντος που τυχόν διακυβεύεται σε περίπτωση μη αποκάλυψης και μόνο σε περίπτωση ρητής σχετικής πρόβλεψης από κανόνα δικαίου*»

B. III. Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΠΥΛΩΡΟΥ ΤΟΥ (ΕΜΜΙΣΘΟΥ) ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΑΤΑΣΘΑΛΙΩΝ ΚΑΙ Η ΕΚ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΕΥΘΥΝΗ

1. Άρθρο 307 της Sarbanes-Oxley Act: οι δικηγόροι εταιρειών εισηγμένων σε οργανωμένη αγορά οφείλουν να προσκομίζουν στον επικεφαλής της νομικής υπηρεσίας ή στον διευθύνοντα σύμβουλο αποδεικτικά στοιχεία αναφορικά με ουσιώδεις παραβάσεις των κανόνων κεφαλαιαγοράς ή παράβαση του καθήκοντος πίστης των μελών της διοίκησης (ασχέτως αν πρόκειται για παράβαση που διαπιστώνει σε υπόθεση την οποία χειρίζεται ή επ' ευκαιρία της εκτέλεσης των καθηκόντων του)

2. Οι «ουσιώδεις παραβάσεις» θεμελιώνονται σε αξιόπιστα αποδεικτικά στοιχεία με βάση τα οποία ένας συνετός δικηγόρος αναπόφευκτα θα συμπεράνει την συνδρομή τους στο παρελθόν, στο παρόν ή στο μέλλον

Ο κανόνας της *άνωθεν αναφοράς* (“*up the ladder*”), η κατάλληλη ανταπόκριση της διοίκησης, ως εξαίρεση του κανόνα και η ηχηρή παραίτηση από τη θέση («*noisy withdrawal*”)

3. Ποινική ευθύνη: αρχή της «*ηθελημένης παράβλεψης*» (*willful blindness*)→ θεμελιώνεται γνώση προσώπου (και του εμμίσθου δικηγόρου!) που ευλόγως εκτιμά ότι υφίσταται «μεγάλη πιθανότητα» μια συμπεριφορά του πελάτη του να είναι ποινικά κολάσιμη και ενσυνείδητα παραλείπει να διακριβώσει κατά πόσο οι σχετικές νόμιμες προϋποθέσεις πράγματι συντρέχουν (και στο γερμανικό δίκαιο: παράλειψη ενεργειών προς αποτροπή της ποινικά κολάσιμης συμπεριφοράς)

4. Συνέργεια (“*aiding and abetting*”) σε παραβάσεις των κανόνων κεφαλαιαγοράς: παροχή αρωγής ή υποστήριξης στις σχετικές παραβάσεις → ισχύει και για δικηγόρους, που διαδραματίζουν περιφερειακό ρόλο στις σχετικές παραβάσεις (Dodd Frank Act)

5. Παράβαση του καθήκοντος πίστης έναντι της εταιρείας : ισχύει και για τους εμμίσθους δικηγόρους στο βαθμό που εντάσσονται στην εταιρική διοίκηση, αλλά υπόκειται στην εφαρμογή του κανόνα της «*επιχειρηματικής κρίσης*» (“*business judgment rule*”). Και στο γερμανικό δίκαιο εισάγεται τεκμήριο ευθύνης του δικηγόρου εκτός αν είναι σε θέση να αποδείξει ότι η συμπεριφορά του (α) στηρίχθηκε σε επαρκές πληροφοριακό υπόβαθρο (β) εξυπηρετεί το εταιρικό συμφέρον (γ) δεν εκθέτει την εταιρεία σε ασυνήθιστους κινδύνους (δ) οδηγεί σε απόληψη επαρκούς οικονομικού ανταλλάγματος της εταιρείας

B. IV. Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΥΤΟΡΥΘΜΙΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ: ABA MODEL RULES (1/2)

1. Πρότυπος Κανόνας ABA 1.2 (d): ο δικηγόρος έχει την υποχρέωση να μην παράσχει αρωγή/ νομική υποστήριξη σε εταιρικές πράξεις οι οποίες γνωρίζει ότι συνιστούν ποινικά κολάσιμη πράξη η «απατηλή» συμπεριφορά (κυρίως με την έννοια του χρηματιστηριακού αδικήματος) → υποχρέωση προστασίας δημοσίου συμφέροντος (“public interest obligation”). Στην αμερικανική θεωρία έχει προταθεί η διασταλτική ερμηνεία της «απατηλής συμπεριφοράς», ώστε να καταλάβει οποιαδήποτε παράβαση κανόνα δικαίου

2. Πρότυπος Κανόνας ABA 1.6 (b): ο δικηγόρος έχει τη δυνατότητα να αποκαλύψει εμπιστευτικές πληροφορίες σχετικές με τις υποθέσεις που χειρίζεται, αν ευλόγως θεωρεί τούτο απαραίτητο ώστε να αποτραπεί η τέλεση εγκλήματος ή χρηματιστηριακού αδικήματος εις βάρος των εννόμων συμφερόντων ή της περιουσίας τρίτων

3. Πρότυπος Κανόνας ABA 1.13 (b) (σύμφωνα με την τροποποίηση του έτους 2003): *υποχρέωση* άνωθεν αναφοράς μόνο σε περίπτωση *θετικής γνώσης της παραβατικής συμπεριφοράς μελών διοίκησης εις βάρος πελάτη*, ή συμπεριφοράς τους που οδηγεί σε ουσιώδη βλάβη του πελάτη, εκτός αν ο έμμισθος δικηγόρος κρίνει ότι η αναφορά θα βλάψει τα συμφέροντα του τελευταίου (πελάτης= εταιρικός οργανισμός/ εντολέας δικηγόρου, έναντι του οποίου ο τελευταίος έχει καθήκον πίστης). Τεκμήριο υπέρ της υποχρέωσης άνωθεν αναφοράς. Όμως η έννοια του εταιρικού συμφέροντος είναι ρευστή, το ίδιο και το περίγραμμα των υποχρεώσεων του εμμίσθου δικηγόρου. Η προϋπόθεση της θετικής γνώσης αποκλείει περιπτώσεις υπαίτιας άγνοιας του δικηγόρου. Πότε προκαλείται «ουσιώδης βλάβη» του πελάτη;

“The lawyer shall refer the matter to higher authority in the organization, including, if warranted by the circumstances, to the highest authority that can act on behalf of the organization as determined by applicable law”

B. IV. Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΥΤΟΡΥΘΜΙΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ: ABA MODEL RULES (2/2)

4. Η αμφίβολη αποτελεσματικότητα της άνωθεν αναφοράς και η σύγκρουση συμφερόντων μελών διοίκησης και της εταιρείας-εντολέα του εμμίσθου δικηγόρου. Η επιβολή κυρώσεων και η de facto δυσμενής μεταχείρισή τους από τη διοίκηση του πελάτη τους

5. Κίνητρο πελάτη να μην συμβουλευθεί τον έμμισθο δικηγόρο παρά μετά το χρονικό σημείο της παράβασης, όταν πλέον η παραβατική συμπεριφορά έχει γίνει ευρέως γνωστή, ή να αναζητήσει νομική υποστήριξη από εξωτερικούς συμβούλους, οι οποίοι έχουν αποσπασματική άποψη για τη δραστηριότητα του πελάτη

Β.Υ. Η ΛΑΚΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟΛΟΓΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΑ ΝΟΜΟΘΕΤΗ: ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΣΤΟ ΝΕΟ ΚΩΔΙΚΑ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ (ν. 4194/2013)

1. Άρθρο 5

Ο Δικηγόρος, κατά την άσκηση των καθηκόντων του

...

γ) τηρεί εχεμύθεια, απαραβίαστη υπέρ του εντολέα του, για όσα αυτός του εμπιστεύθηκε ή περιήλθαν σε γνώση του κατά την άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος

...

ε) διατηρεί την ελευθερία χειρισμού της υπόθεσης, δεν υπόκειται σε υποδείξεις και εντολές αντίθετες με το νόμο και μη συμβατές προς το συμφέρον του εντολέα του

2. Άρθρο 37 παρ.1

Ο δικηγόρος έχει την υποχρέωση να αναλαμβάνει κάθε υπόθεση, εκτός αν αυτή είναι προδήλως αβάσιμη, δεν είναι δεκτική υπεράσπισης, έρχεται σε σύγκρουση με τα συμφέροντα άλλων εντολέων του ή αντιβαίνει στις αρχές του

3. Άρθρο 38

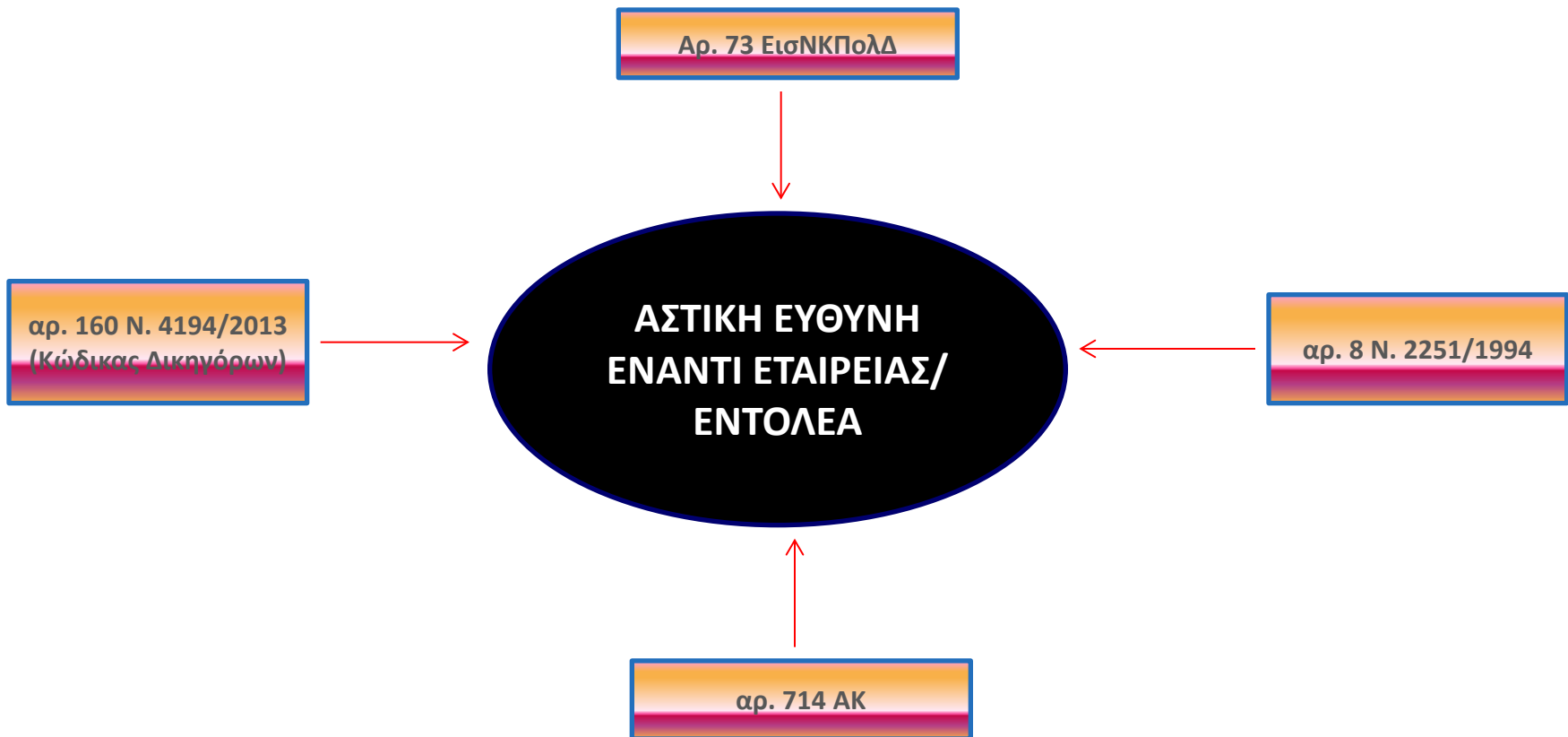
Ο δικηγόρος οφείλει να τηρεί αυστηρά εχεμύθεια για όσα του εμπιστεύεται ο εντολέας του κατά την ανάθεση και την εκτέλεση της εντολής ή πληροφορείται κατά τη διάρκεια του χειρισμού της

Γ. Η ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΕΜΜΙΣΘΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ (1/14)

ΜΕΤΡΟ ΕΥΘΥΝΗΣ

- «Ο δικηγόρος οφείλει να εκτελεί τα καθήκοντά του με ευσυνειδησία και επιμέλεια» (αρ. 37 παρ. 3α Κώδικα Δικηγόρων)
- «Ευσυνείδητη, επιμελής, γρήγορη εκτέλεση της εντολής με εχεμύθεια και χωρίς παρελκύσεις» (Κώδικας Δεοντολογίας Δικηγορικού Λειτουργήματος, 1980)
- «Η ύπαρξη ή η δυνατότητα παροχής τελειότερης υπηρεσίας κατά το χρόνο παροχής της συγκεκριμένης υπηρεσίας ή μεταγενέστερα δεν θεμελιώνει χωρίς άλλο λόγο υπαιτιότητα» (αρ. 8 παρ. 5 Ν. 2251/1994)

Γ. Η ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΕΜΜΙΣΘΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ (2/14)

Γ. Η ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΕΜΜΙΣΘΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ (3/14)

Αρ.73 ΕισΝΚΠολΔ

- Αγωγή κακοδικίας κατά δικηγόρου, συμβολαιογράφου, διαιτητή, δικαστικού γραμματέα και δικαστικού επιμελητή, υπάγεται στο κατά τόπο αρμόδιο, κατά τις διατάξεις του ΚΠολΔ, πολυμελές πρωτοδικείο, που δικάζει κατά την τακτική διαδικασία. (παρ. 1)
- Στην αγωγή επισυνάπτονται α) τα αποδεικτικά έγγραφα που ο ενάγων επικαλείται για να υποστηρίξει τους λόγους της αγωγής... (παρ 3)
- Αγωγή κακοδικίας επιτρέπεται μόνο αν στηρίζεται σε δόλο ή βαριά αμέλεια ή αρνησιδικία και ο ενάγων ζημιώθηκε από τις τέτοιες πράξεις η παραλείψεις. (παρ. 4)
- Δεν επιτρέπεται αγωγή κακοδικίας όταν περάσουν έξι μήνες από την πράξη ή παράλειψη που επικαλείται ο ενάγων (παρ. 5)

Γ. Η ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΕΜΜΙΣΘΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ (3/14)

Αρ.8 Ν. 2251/1994 (Ευθύνη παρόχου υπηρεσιών)

- *Ο παρέχων υπηρεσίες ευθύνεται για κάθε περιουσιακή ζημία ή ηθική βλάβη που προκάλεσε παράνομα και υπαίτια, με πράξη ή παράλειψη του, κατά την παροχή αυτών στον καταναλωτή. Ως παρέχων υπηρεσίες νοείται όποιος, στο πλαίσιο της άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας, παρέχει υπηρεσία, κατά τρόπο ανεξάρτητο (παρ. 1)*
- *Ο ζημιωθείς υποχρεούται να αποδείξει τη ζημία και την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της παροχής της υπηρεσίας και της ζημίας (παρ 3)*
- *Ο παρέχων υπηρεσίες φέρει το βάρος της απόδειξης για την έλλειψη παρανομίας και υπαιτιότητας του (παρ. 4)*

Γ. Η ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΕΜΜΙΣΘΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ (4/14)

	Αρ. 73 ΕισΝΚπολΔ	Αρ. 8 Ν. 2251/1994
Ευθύνη	Δόλος/Βαριά Αμέλεια	Νόθος Αντικειμενική
Βάρος Απόδειξης	Ζημιωθείς	Δικηγόρος (Παράνομο/Υπαιτιότητα) Ζημιωθείς (Ζημία/Αιτιώδης Συνάφεια)
Αποδεικτικό Υλικό	Με την αγωγή	ΚΠολΔ
Παραγραφή	6 μήνες από πράξη/παράλειψη	3 έτη από γνώση του εντολέα
Ενεργ. Νομιμοποίηση	Εντολέας	Εντολέας / Τρίτος;

Γ. Η ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΕΜΜΙΣΘΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ (5/14)

ΑΠ ΟΛ 18/1999

Πλειοψηφία:

α) η παροχή νομικών υπηρεσιών δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 2251/1994 λόγω των ειδικών σκοπών του Ν. 2251/1994 και λόγω της ειδικής φύσης του δικηγορικού λειτουργήματος («το σύστημα συλλογικής προστασίας που θεσπίζει ο ν. 2251/1994 είναι ασυμβίβαστο προς την ιδιότητα του δικηγόρου ως άμισθου δημοσίου λειτουργού»)

β) Οι ειδικές προϋποθέσεις του αρ. 73 ΕισΝΚΠολΔ ως προς το βαθμό υπαιτιότητας καθώς και η σύντομη αποσβεστική προθεσμία δεν συνιστά προνομιακή μεταχείριση των δικηγόρων και δεν προσβάλλει τη συνταγματική αρχή της ισότητας των πολιτών («Η ιδιαίτερη φύση του δικηγορικού λειτουργήματος δικαιολογεί την εξαιρετική αυτή ρύθμιση για λόγους δημοσίου και κοινωνικού συμφέροντος»)

Γ. Η ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΕΜΜΙΣΘΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ (6/14)

ΑΠ ΟΛ 18/1999

Μειοψηφία:

α) η διάταξη του αρ. 73 είναι στο σύνολό της αντισυνταγματική γιατί εισάγει αδικαιολόγητη προνομιακή μεταχείριση των δικηγόρων έναντι των άλλων κατηγοριών ελεύθερων επαγγελματιών

β) αντισυνταγματική η εξαιρετικά βραχεία αποκλειστική προθεσμία των 6 μηνών, γιατί συνιστά αδικαιολόγητη προνομιακή μεταχείριση των δικηγόρων έναντι των λοιπών πολιτών, αδικαιολόγητη από άποψη γενικότερου δημοσίου και κοινωνικού συμφέροντος

Γ. Η ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΕΜΜΙΣΘΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ (7/14)

ΑΠ ΟΛ 20/2000

Επιβίωση του αρ. 73 ΕισΝΚΠολΔ λόγω του ανεφάρμοστου του αρ. 8 Ν. 2251/1994 στην παροχή νομικών υπηρεσιών

Αντισυνταγματική η έναρξη της εξάμηνης προθεσμίας κατά το χρόνο πραγματοποίησης της ζημιογόνου συμπεριφοράς του δικηγόρου, με τοποθέτηση στο χρόνο γνώσης του εντολέα

ΑΠ 1057/2009

«Η αγωγή κακοδικίας του αρ. 73 αποτελεί το μοναδικό βοήθημα με το οποίο μπορεί να ζητηθεί η αστική ευθύνη του δικηγόρου. Αντίθετα δεν είναι δυνατή ούτε η αξίωση αποζημίωσης με βάση τις διατάξεις της συμβατικής ευθύνης (713 ΑΚ) ή της αδικοπρακτικής ευθύνης (914 ΑΚ) ούτε η επίκληση του αρ. 8 Ν. 2251/1994»

Γ. Η ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΕΜΜΙΣΘΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ (8/14)

Αρ. 73 ΕισΝΚΠολΔ

«προκλητική θέσπιση πρακτικώς ανεύθυνου»

Αρ. 8 Ν.2251/1994

«έκθεση σε απρόβλεπτους κινδύνους»

Γ. Η ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΕΜΜΙΣΘΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ (9/14)

Αρ. 160 Κώδικα Δικηγόρων (Ν. 4194/2013)

Υποχρέωση αποζημίωσης από δικηγόρο

- 1. Ο δικηγόρος, ο οποίος με πράξη, ενέργεια ή παράλειψη του προκάλεσε ζημία στον εντολέα του **παράνομα, από δόλο ή βαριά αμέλεια**, έχει υποχρέωση να τον αποζημιώσει*
- 2. Οι διατάξεις του δευτέρου και τρίτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του ν. 3094/2003 (Α` 10) εφαρμόζονται και για τους δικηγόρους που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στα νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα και κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους*

Γ. Η ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΕΜΜΙΣΘΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ (10/14)

Αρ. 161 Κώδικα Δικηγόρων (Ν. 4194/2013)

Παραγραφή

1. Οι αξιώσεις του προηγούμενου άρθρου παραγράφονται μετά τρία (3) έτη από την πράξη, ενέργεια ή παράλειψη που επικαλείται ο ενάγων.

2. Η παραγραφή των αξιώσεων του προηγούμενου άρθρου αναστέλλεται ή διακόπτεται για όσο χρόνο προβλέπεται στα άρθρα 255 επ. και 260 του Αστικού Κώδικα.

Γ. Η ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΕΜΜΙΣΘΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ (12/14)

	Κώδικας Δικηγόρων (αρ. 160-164)
Ευθύνη	Δόλος/Βαριά Αμέλεια
Ζημία/Αιτιώδης Συνάφεια	Κάθε μορφή ζημίας που συνδέεται αιτιωδώς με την παροχή της υπηρεσίας (πρόσφορη αιτιότητα)
Παρανομία & Υπαιτιότητα	Διπλή λειτουργία αμέλειας με παραβίαση συναλλακτικών υποχρεώσεων: Η αντικειμενική πλημμέλεια της παρασχεθείσας υπηρεσίας, ήτοι η μη ανταπόκριση της στην ευλόγως αναμενόμενη ασφάλεια (κριτήριο ο ορίζοντας προσδοκίας του μέσου εκπροσώπου αποδεκτών των νομικών υπηρεσιών και όχι ενός ορισμένου αποδέκτη)
Βάρος Απόδειξης	Ζημιωθείς
Αποδεικτικό Υλικό	Με την κατάθεση της αγωγής (αρ. 163 ΚΔ)
Παραγραφή	3 έτη από πράξη/παράλειψη
Ενεργ. Νομιμοποίηση	Εντολέας

Γ. Η ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΕΜΜΙΣΘΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ (13/14)

Προβληματισμοί

1. Αρ. 8 Ν. 2251/1994: ;
2. Αρ. 714 ΑΚ: ;
3. Ευθύνη έναντι τρίτων: ; (αρ. 8 Ν/ 2251/1994 / Αρ. 914/922 ΑΚ)

Γ. Η ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΕΜΜΙΣΘΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ (11/14)

ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Αρ. 24 Ν. 3844/2010

(Άρθρο 23 Οδηγίας 2006/123)

«1. Οι πάροχοι υπηρεσιών, οι υπηρεσίες των οποίων ενέχουν άμεσο και συγκεκριμένο κίνδυνο για την υγεία ή την ασφάλεια του αποδέκτη ή τρίτου ή τη χρηματοοικονομική ασφάλεια του αποδέκτη, θα πρέπει να συνάπτουν ανάλογη με τη φύση και την έκταση του κινδύνου ασφάλιση επαγγελματικής ευθύνης ή να την αντικαθιστούν με οποιαδήποτε άλλη ισοδύναμη ή ουσιαστικά συγκρίσιμη, ως προς τον σκοπό της, εγγύηση ή ανάλογη διευθέτηση.»

«ασφάλιση επαγγελματικής ευθύνης», η ασφάλεια την οποία συνάπτει ένας πάροχος για ενδεχόμενη ευθύνη του έναντι των αποδεκτών και, ανάλογα με την περίπτωση, τρίτων, λόγω της παροχής της υπηρεσίας.

Γ. Η ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΕΜΜΙΣΘΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ (14/14)

ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

- Ασφαλιστήριο συμβόλαιο D&O;
- 160 ΚΔ vs αρ. 8 Ν. 2251/1994;

Δ. Η ΕΚ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΕΥΘΥΝΗ (1/5)

Απιστία (αρ. 233 ΠΚ)

Δικηγόρος ή άλλος νομικός παραστάτης που βλάπτει με πρόθεσή του εκείνον, των συμφερόντων του οποίου έχει αναλάβει τη νομική προστασία, ή που στην ίδια ένδικη υπόθεση βοηθεί με συμβουλές ή με παροχή υπηρεσίας και τους δύο διαδίκους, είτε ταυτόχρονα είτε διαδοχικά, τιμωρείται με Φυλάκιση μέχρι τριών ετών. Αν όμως ενήργησε αφού συνεννοήθηκε με αυτούς που έχουν αντίθετα συμφέροντα ή επιδιώκοντας κέρδος τιμωρείται με Φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.

Δ. Η ΕΚ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΕΥΘΥΝΗ (2/5)

Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (Ν. 3691/2008, ΥΑ 13.07.2009 Υπουργείου Δικαιοσύνης)

Έμμισθος Δικηγόρος: Υπόχρεο Πρόσωπο

Υποχρεώσεις: Εφαρμογή μέτρων συνήθους και αυξημένης δέουσας επιμέλειας / αποφυγή διενέργειας ύποπτων συναλλαγών / φύλαξη σχετικών στοιχείων και αρχείων για πέντε έτη/ αναφορά στην Επιτροπή καταπολέμησης πράξεων νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας διαπραττομένων, ή διαπραχθεισών, τετελεσμένων και σε απόπειρα.

Εξαίρεση: Πληροφορίες που λαμβάνουν από ή σχετικά με πελάτη τους, κατά τη διαπίστωση της νομικής θέσης του πελάτη ή όταν τον υπερασπίζονται ή τον εκπροσωπούν στο πλαίσιο ή σχετικά με δίκη, συμπεριλαμβανομένων των συμβουλών για την κίνηση ή την αποφυγή δίκης, ανεξαρτήτως αν οι πληροφορίες λαμβάνονται πριν, κατά τη διάρκεια ή μετά τη δίκη.

Κυρώσεις:

α) Παραπομπή στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο για άσκηση πειθαρχικού ελέγχου και ενδεχόμενη οριστική ή προσωρινή απαγόρευση της άσκησης της επαγγελματικής του δραστηριότητας

β) Φυλάκιση έως 2 έτη

Δ. Η ΕΚ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΕΥΘΥΝΗ (3/5)

Παράβαση Νομοθεσίας περί «πόθεν έσχες» (Ν. 3213/2003, Ν. 4065/2012)

Έμμισθος Δικηγόρος: Υπόχρεο Πρόσωπο

Υποχρεώσεις: Γνωστοποίηση αμελλητί παραβάσεων της νομοθεσίας περί «πόθεν έσχες» που τέλεσαν υπόχρεα προς υποβολή δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης πρόσωπα, κατά τις διατάξεις του Ν. 3213/2003 («Γ' Μονάδα Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης»)

Δ. Η ΕΚ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΕΥΘΥΝΗ (4/5)

******* Κατά την αιτιολογική έκθεση του τροποποιητικού Ν. 4065/2012, «κάμπτεται οποιοδήποτε επαγγελματικό απόρρητο και δεν ισχύουν οποιεσδήποτε υποχρεώσεις εχεμύθειας ή εμπιστευτικότητας έναντι του οιοδήποτε υποχρέου σε δήλωση «πόθεν έσχες».**

Κυρώσεις: Ποινή φυλάκισης έως 2 έτη

Δ. Η ΕΚ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΕΥΘΥΝΗ (5/5)

Σύνταξη Ενημερωτικού Δελτίου (Ν. 3401/2005)

«Άρθρο 6

Πρόσωπα υπεύθυνα για το ενημερωτικό δελτίο

2. Άλλα πρόσωπα, πλην αυτών της παραγράφου 1, φέρουν ευθύνη για τις πληροφορίες που περιέχονται σε επί μέρους διακριτά τμήματα του ενημερωτικού δελτίου, εφόσον προσδιορίζεται ρητά σε αυτό για ποια επί μέρους τμήματά του ευθύνονται αυτά τα πρόσωπα.»

5., τα ανωτέρω πρόσωπα ευθύνονται για το περιεχόμενο του περιληπτικού σημειώματος, συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε μετάφρασης του, μόνο εάν το εν λόγω σημείωμα είναι παραπλανητικό, ανακριβές ή ασυνεπές ή δεν παρέχει, όταν διαβάζεται μαζί με τα άλλα μέρη του ενημερωτικού δελτίου, βασικές πληροφορίες για να βοηθούνται οι επενδυτές όταν εξετάζουν εάν θα επενδύσουν σε αυτές τις κινητές αξίες»

Ε. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Σύγκλιση κανόνων επαγγελματικής οργάνωσης και καθεστώτος αστικής ευθύνης δικηγόρων προς την κατεύθυνση της θεμελίωσης της λειτουργίας «πυλωρού»
2. Προτάσεις προς εμμίσθους δικηγόρους:
 - α) Αυστηρή οριοθέτηση της υπηρεσίας νομικής υποστήριξης προς τον πελάτη και της συμμετοχής στη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων
 - β) Σαφήνεια αξιολόγησης όσον αφορά τον ενδεχομένως παράνομο χαρακτήρα μιας επιχειρηματικής πράξης, συναλλαγής κλπ και αποστασιοποίηση από αυτήν
 - γ) Τήρηση πλήρους αρχειακού υλικού
 - δ) Ενημέρωση της εταιρικής ιεραρχίας αναφορικά με τον ενδεχομένως παράνομο χαρακτήρα μιας επιχειρηματικής πράξης
 - ε) Ασφάλιση εκ του νόμου και αστικής ευθύνης